

Op zulke groeiplaatsen wordt de Ananas tevens als paggerplant aangekweekt, zonder dat de Inlander daar verder zoo heel veel aandacht aan schenkt. Geheel gave Ananas-planten komen in dergelijke, meest zeer verwaarloosde paggers, men kan haast zeggen, nooit voor. Waarom zou de Ananas zich niet even goed na verwonding of beschadiging, abnormaal rijk kunnen vertakken als andere planten, die men met opzet door te snoeien daartoe prikkelt?

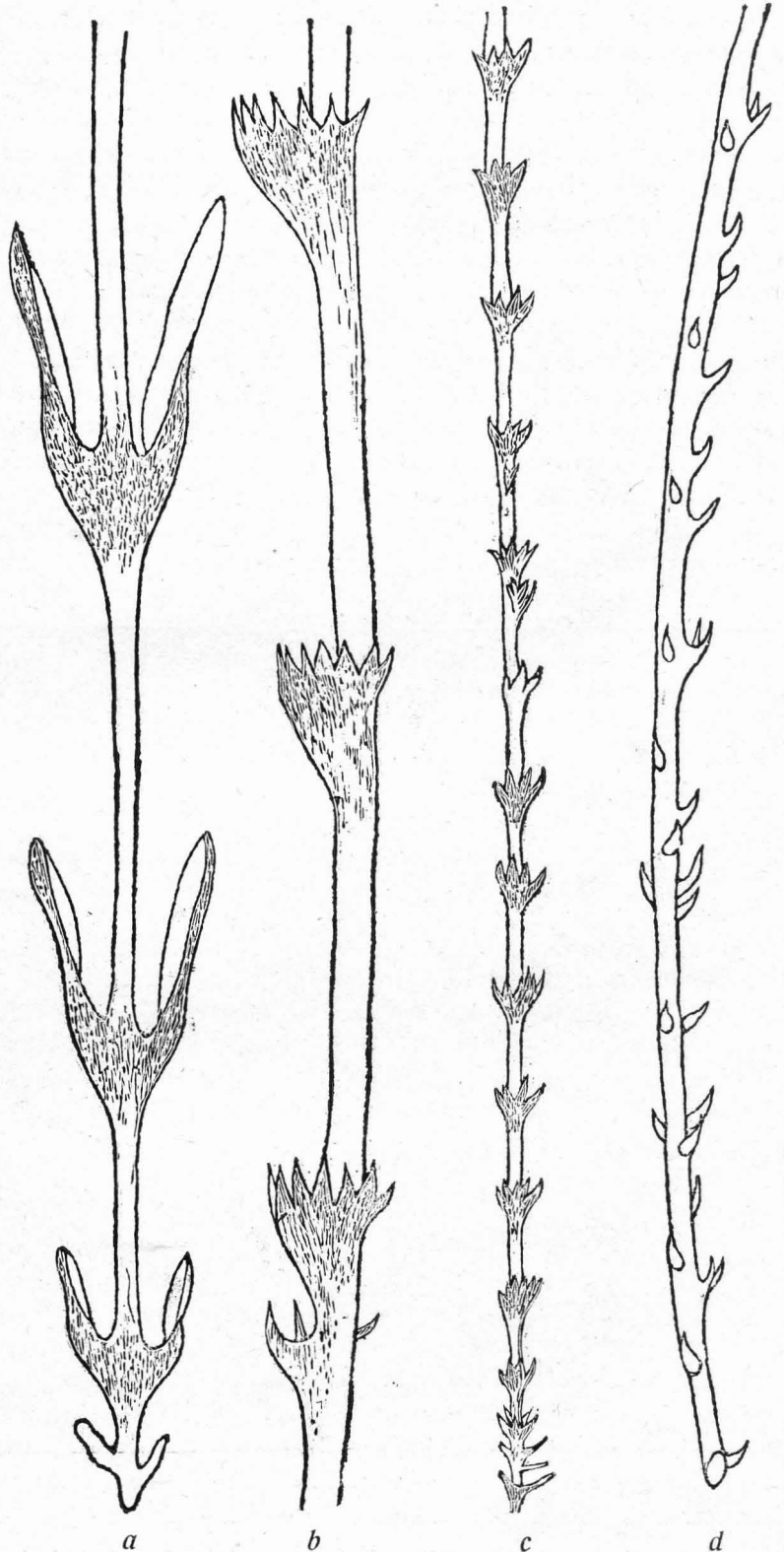
Niet zelden wordt de Ananas-kolf met één vrucht vergeleken; dit is eene verkeerde voorstelling. In werkelijkheid is zij een tak met zittende bloemen. Om die reden hebben wij in den vertakten Klapperstam, in de Heksenbezem-vorming op takken van verschillende planten en in de gevolgen van het snoeien aanwijzingen in welke richting wij naar eene verklaring voor de vertakte Ananas kunnen zoeken.

A. R. S.

HET KLIMMEN VAN DE ROTAN.

Klimmen in den werkelijken zin des woords doen planten niet; zij houden zich met ranken, doornen of wortels vast en kunnen aldus een groote hoogte bereiken.

Zoo doet de rotan ook. Zijn bladeren zijn van de inplanting tot aan den top bezet met stekels, die door hun vorm uitstekend geschikt zijn zich vast te hechten. De planten,

die men thuis in potten heeft, zijn jonge planten; zij hebben slechts rechte stekels, die haar in de natuur uitstekend tegen groote dieren beschermen. Zet men zulke planten in den vollen grond, dan schieten ten laatste bladeren uit met zeer lange hoofdnerf, die aan het bovineinde slechts stekels draagt. Die stekels hebben een geheel anderen vorm en zijn naar beneden gericht. De meeste rotansoorten hebben ze, zooals in bijgaande figuur (*a*, *b*, *c* of *d*) is afgebeeld.

De hoofdnerf van zoo'n blad kan soms uitgroeien tot een lengte van 8 M., naar ik schat. Bovendien ontspruiten op de grens van de bladscheede en den bladsteel dikwijls nog langere, gelede deelen, die op dezelfde manier gestekeld zijn als de bladeren.

De bladscheeden blijven nog een geruimen tijd om den stengel zitten, nadat de rest van het blad verdord en afgevallen is; daardoor lijkt de stengel gestekeld. Deze is evenwel glad en zoo vertoont hij zich ook als de plant lang uitgegroeid is en als een kabeltouw over de takken der boomen hangt. Dikwijls bevrijden de boomen zich van hun lastige vrienden. Bij hevigen wind schudden zij de koppen en dan verliezen de rotans hun steunpunten en vallen naar beneden. Zij geven het klimmen echter niet op, zoolang zij leven en zoo groeien zij door, tot zij soms een lengte van 260 M. bereiken, zooals eens in den Botanischen tuin te Buitenzorg is opgemeten.

C. A. WISSE.

BOEKBESPREKING.

1. E. HEIMANS. *De dierenwereld in woord en beeld*. 1911.
2. CARL HAGENBECK. *Van dieren en menschen*.
voor Nederland bewerkt door GOS. DE VOOGT 1911.
3. Dr. J. C. KONINGSBERGER. *Java zoölogisch en biologisch*. 1911.
4. Dr. MAX WEBER en Dr. L. F. DE BEAUFORT. *The Fishes of the Indo-Australian Archipelago*. 1911.
5. Dr. P. G. BUEKERS. *De ontwikkelingsgeschiedenis der levende natuur*. 1911.
6. C. A. BACKER. *Schoolflora voor Java*. 1911.

Reeds eenigen tijd liggen de 5 eerste der bovengenoemde boeken op mijn schrijftafel op eene aankondiging en korte bespreking in *De Tropische Natuur* te wachten. Van dit vijftal zou men met recht kunnen zeggen „elk wat wils”. Wie eenigszins bekend is met Nederlandsche schrijvers op het gebied van plant- en dierkunde kent zeker ook de bovengenoemde schrijvers; voor hen zou ik dus kunnen volstaan met eene aankondiging. Ik meen echter, dat velen der lezers van dit tijdschrift daarmee niet tevreden zullen zijn en dus ook wel graag eens zouden willen weten wat zij in dit, en wat in dat boek zouden kunnen vinden.

1. Beginnen wij met het meest eenvoudige, dan lijkt ons het boek van E. HEIMANS voor de jongeren onzer lezers niet onaardig. Uit den titel maakt men op, dat een aantal dieren in beeld zijn gebracht, en dat bij elk plaatje een praatje is gemaakt. De schrijver heeft zijne keuze beperkt tot de *Gewervelde Dieren*. Dat is voorloopig ook genoeg; overdaad schaadt. Als inwoner van Amsterdam ligt het voor de hand, dat de beelden van dieren zijn genomen uit de bekende *Artis natura magistra*. Het zijn alle photographische opnamen,